

БЕКІТЕМІН
«Л.Н. Гумилев атындағы
Еуразия ұлттық университеті» КЕАҚ
Басқарма мүшесі – Ғылым және
коммерцияландыру жөніндегі проректор
Ж. Қарманғалиева
« 2025 ж.

РЕДАКТОРЛЫҚ САЯСАТ
Gumilyov Journal of History

Журнал туралы

Gumilyov Journal of History – рецензияланатын халықаралық ашық қолжетімді ғылыми-теориялық журнал. Басылымның мақсаты - жетекші creative hub алаңына айналып, Қазақстан (Отан тарихы) мен Евразия тарихының барлық аспектілеріне арналған, шығыстан батыс шекараларына дейінгі ауқымда тарихи зерттеулерді ілгерілететін, сондай-ақ бұл аймақтарды ғаламдық контексте (Дүниежүзі тарихы) қарастыратын мақалаларды қолдау. Журналдың негізгі тақырыптық бағыттары: Археология, Дүниежүзі тарихы, Отан тарихы. *Gumilyov Journal of History* – 2024 жылғы 31 желтоқсанға дейін [«Л.Н. Гумилев атындағы Евразия ұлттық университетінің хабаршысы. Тарих ғылымдары. Философия. Дінтану»](#) сериясының алғаш рет 1995 жылы жарық көрді.

Журналдың құрылтайшысы – Л.Н. Гумилев атындағы Евразия ұлттық университеті, Орталық Азияның жетекші ғылыми және білім беру орталықтарының бірі. Университет академиялық ғылымды, пәнаралық зерттеулерді және ғылыми білімді насихаттауға айтарлықтай үлес қосып келеді. Евразия кеңістігіне белгілі тұлға Лев Николаевич Гумилевтің есімімен аталған университет тарихи процестерді терең зерттеу дәстүрлерін пәнаралық зерттеу әдістеріне, ғылыми қолдауға, әдістемелік негіздерге және бай академиялық ресурстарға сүйене отырып жүзеге асырады.

Журналдың миссиясы – Қазақстан тарихы мен Евразия құрлығының тарихына арналған үздік теориялық, эмпирикалық және аналитикалық ғылыми жұмыстарды ұсыну мүмкіндігі мен өзекті аймақтық тақырыптық бөлімдер бойынша жұмыс істейтін, атап айтқанда археология, историография, деректану, этнография және этнология ғалымдарын біріктіру. Журналдың бренді тарихты зерттеуде бірегей тақырыптық бағыттарды үйлестіретін пәнаралық және салааралық синтезге құрылуы болып табылады.

Gumilyov Journal of History – Евразиялық контексте және одан тыс жерлерде тарихи процестерге қызығушылық танытатын кәсіби тарихшыларға, зерттеушілерге, оқытушыларға, ізденушілерге және студенттерге бағытталған.

“*Gumilyov Journal of History*” түпнұсқа ғылыми мақалаларды, шолулар мен кітаптарға рецензияларды, архивтік зерттеулерді және аналитикалық материалдарды жариялайды.

Құрылтайшы және баспагер: [Л.Н. Гумилев атындағы Евразия ұлттық университеті КеАК](#)

Мерзімді баспа басылымын және (немесе) ақпараттық агенттікті қайта есепке алу туралы куәлік № KZ41VPY00111229 2025 жылғы 31 қаңтарда ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінің Ақпарат комитеті тарапынан берілген.

[ISSN \(баспа нұсқасы\) 3080-129X](#)

[ISSN \(онлайн нұсқасы\) 3080-6860](#)

Қайта атау тарихы:

Л.Н. Гумилев атындағы Евразия ұлттық университетінің хабаршысы. Тарих ғылымдары. Философия. Дінтану – 1995-2024 жж.

Gumilyov Journal of History – 2025 ж.

Шығатын уақыты: Жылына 4 рет (наурыз, маусым, қыркүйек, желтоқсан)

Шығу тілі: қазақша, ағылшынша, орысша

Журнал Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің ғылым мен жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдар [тізіміне](#) енген.

"Online First" – баспаға қабылданған жұмыстың шығу деректерімен, DOI идентификаторымен Crossref деректер базасында тіркелген (жарияланғаннан соң өзгертілмейді) және PDF форматындағы алдын ала баспа нұсқасын жүктеу қолжетімді. Оқырман мақаламен біздің сайттағы «баспаға қабылданды» бөлімінде танысып, алады, ал авторлар оны ғылыми-зерттеу жұмысының нәтижесі ретінде ресми есептерде жарияланғандай көрсете алады.

Ашық қол жетімділік саясаты

Журнал кең жаһандық білім алмасуға ықпал ететін қағидатқа сүйене отырып, зерттеулерге қоғамдастықтың еркін қол жеткізуін қамтамасыз етуге, оның мазмұнына лезде ашық қол жетімділікті қамтамасыз етеді.

Лицензиялау: [Creative Commons "Attribution–Non Commercial–NoDerivatives 4.0 International"](#) лицензия бойынша қол жетімді (“Авторлығын көрсете отырып–коммерциялық емес– халықаралық 4.0 нұсқасыз туынды ”)

CC BY–NC–ND келесі элементтерді қамтиды

- BY: Атрибуция – сіз тиісті авторлықты көрсетіп, лицензияға сілтеме беріп және өзгертулер енгізілгенін көрсетуіңіз керек. Сіз мұны кез келген ақылға қонымды түрде жасай аласыз, бірақ лицензиар сізді немесе сіздің пайдалануыңызды мақұлдайтын жолмен емес;

- NC: Коммерциялық емес – сіз материалды коммерциялық мақсатта пайдалана алмайсыз, тек жұмысты коммерциялық емес түрде пайдалануға рұқсат етіледі;

- ND: NoDerivatives – Егер сіз ремикс жасасаңыз, материалды түрлендірсеңіз немесе толықтырсаңыз, өзгертілген материалды таратуға құқығыңыз жоқ, жұмысты туындылау немесе бейімдеуге жол берілмейді және мақаланы өзгертпейді

Авторлық құқық

Gumilyov Journal of History редакциясы Қазақстан Республикасының авторлық құқық туралы заңына сәйкес халықаралық келісімдерге бағынады.

Осы журналда жарияланған авторлар төмендегілермен келіседі:

- Авторлар журналда қабылданған өзіндік архивтеу саясатына сәйкес өз еңбектерін тарату құқығын сақтайды ([толығырақ қараңыз](#)).

- Авторлар өз жұмыстарын интернетте (мысалы, институттық репозиторийде немесе жеке веб-сайтта) орналастыруға құқылы. Бұл жұмыстар осы журналда қарастырылып жатқанда немесе одан бұрын жүзеге асуы мүмкін, өйткені ол нәтижелі талқылауға және осы жұмысқа сілтемелердің көбеюіне әкеледі (*Қараңыз: [The Effect of Open Access](#)*).

- Мақаланы ұсыну кезінде авторлар журналдың редакциялық және жариялау [Саясатымен келіседі](#) және оны авторлық міндеттеме беру арқылы растайды. Мақаланы жариялауға қабылдағаннан кейін авторлар журналға қарапайым (эксклюзивті емес) лицензия шарттарымен бірінші жариялау құқығын бере отырып, [лицензиялық келісім](#) жасайды.

- Журналда жарияланған еңбектердің таратылу шарттары Журналдың электронды нұсқасында - Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0) лицензиясы бойынша ашық қолжетімді түрде;

- Авторлардың редакцияға жіберген қолжазбасы тек редакциялық алқа мен бас редактордың шешімі бойынша жарияланады. Редакциялық алқа мен бас редактор өз шешімдерін мақаланы қарастыру барысында алынған рецензенттердің қорытындыларына сүйене отырып қабылдайды. [Рецензиялау процедурасы туралы толығырақ осында](#).

Авторлар берген жариялау құқығы баспаға еңбекті келесі тәсілдермен пайдалануға мүмкіндік береді:

- -Мақаланы немесе оның жекелеген бөлігін, сондай-ақ мақаланың метадеректерін қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде кез келген материалдық түрде, оның ішінде қағаз және электрондық тасымалдағыштарда, жеке шығарма ретінде журналдарда және/немесе деректер базасында (жергілікті немесе Интернет желісінде) Баспа және/немесе басқа тұлғалар тарапынан, Баспа шешімі бойынша, пайдалану;

- - Мақаланы немесе оның жекелеген бөлігін, сондай-ақ мақаланың метадеректерін қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде кез келген тұлғаның өз қалауы бойынша кез келген

жерден және барлық уақытта пайдалана алатындай етіп (Интернетті қоса алғанда) жалпыға қолжетімді ету;

- - Мақаланы немесе оның жеке бөлімдерін, сондай-ақ мақаланың қазақ, орыс және ағылшын тілдеріндегі метадеректерін көпшілікке жария ету, осылайша кез-келген жерден және кез-келген уақытта жеке таңдауы бойынша (соның ішінде интернет арқылы) Мақалаға қолжетімді ету;

- – Мақаланы және оның жекелеген бөліктерін үшінші тұлғаға пайдалану құқығын беру тек Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International (CC BY–NC–ND 4.0) лицензиясы шеңберінде жүзеге асырылады. Бұл туралы Авторға Журналдың сайтына тиісті ақпаратты орналастыру арқылы хабарланады.;

- – Осы келісімде тікелей Баспагерге берілмеген басқа құқықтар, оның ішінде мақалада сипатталған кез келген процестерге, әдістерге немесе тәсілдерге арналған патенттік құқықтар, сондай-ақ тауар белгілеріне қатысты құқықтар Авторда сақталады.

- **Архивтеу және құжатты тапсыру**

- Gumilyov Journal of History журналының баспа жүйесінде электрондық резервтік көшіру және журнал мазмұнына қолжетімділікті сақтау үшін [PKP Preservation Network \(PKP PN\)](#) желісі арқылы сақтандыру механизмі орнатылған. Бұл журналдың толық архивін ұзақ мерзімді сақтау мен зақымдалған ақпаратты автоматты түрде қалпына келтіруді қамтамасыз етеді.

- Қазақстан Республикасының "Бұқаралық ақпарат құралдары туралы" 1999 жылғы 23 шілдедегі № 451-І Заңының 16-бабына сәйкес “Мерзімді баспасөз басылымдарының міндетті даналары және теле-, радиобағдарламалардың материалдарын сақтау” туралы: Журналдың міндетті даналары бұқаралық ақпарат құралының иесі тарапынан Қазақстан Республикасының Ұлттық кітапханаларына, Қазақстан Республикасының Ұлттық мемлекеттік кітап палатасына жіберіледі.

- Электрондық нұсқалар 2024 жылғы 24 қазанның № 495-НҚ бекітілген Қазақстан Республикасының Міндетті тегін электрондық нұсқаларды қалыптастыру Ережелеріне сәйкес “ҰМҒТСО» АҚ Қазақстан Республикасының электрондық кітапхана қорына, Мәдениет және ақпарат министрлігінің (МММ) электрондық архивіне ұсынылады.

- **Автордың өзі архивтеуі**

-

- Журнал **Open Access** саясатын ұстанады және авторларға жариялауға қабылданған мақалаларын жеке веб-сайттарында немесе басқа репозиторийлерде (**ResearchGate** және/немесе өз ғылыми ұйымдарының репозиторийлерінде) орналастыруға рұқсат береді немесе ұсынады. Бұл мақала жарияланбай тұрып та, жарияланғаннан кейін де жүзеге асуы мүмкін. Мақалаға сілтеме жасай отырып, оның түпнұсқасының осы журналда жарияланғанын библиографиялық сипаттамада көрсету керек.

- Журнал «**Еркін өзі архивтеуі**» саясатын ұстанады.

- Журнал модельіне First моделін қолданады: мақалалар журналдың электронды нұсқасында жарияланғаннан кейін бірден жарияланады және бірден көпшілікке қол жетімді. Fline First режимінде жарияланған барлық мақалаларға Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0) лицензиясы қолданылады. Мақаланы баспа басылымына енгізу кейінірек жүзеге асырылады және электрондық нұсқаның ашық қол жетімділік режиміне әсер етпейді.

- **Терминдер мен анықтамалар**

- Біз келесі терминдер мен ұғымдарды қолданамыз:

- **Препринт:** журнал редакциясына қарастыруға жіберілгенге дейінгі қолжазбаның бастапқы нұсқасы (мақаланың жобасы).

- **Рецензия нұсқасы:** қолжазба нұсқасы, редакция тарапынан қарастыруға қабылданып, сараптама жасау үшін рецензенттерге жіберілген нұсқасы (рецензияда тұрған).

• **Жариялауға қабылданған мақала нұсқасы:** редакциялық алқа мен бас редактордың шешімімен жариялауға қабылданған қолжазба. Бұл құжат – авторлық түзетулер енгізілген, бірақ әдеби және ғылыми редакциялау, беттеу және корректура кезеңдерінен өтетін нұсқа.

• **Қорытынды нұсқа:** мақала шығарылым құрамында ресми жарияланған нұсқа. **Online First** режимінде жарияланған мақалалар қорытынды нұсқа болып саналмайды – бұл тек жариялауға қабылданған нұсқалар. Қорытынды нұсқа кейінгі жариялаудан соңғы түзетулерді қамтуы мүмкін.

• **Жеке парақша:** автор жасаған, өз зерттеулері мен ғылыми қызметі туралы ақпаратты қамтитын және коммерциялық емес интернет-платформаларда орналастырылатын парақша (мысалы, университет немесе ғылыми ұйым сайтының бір бөлігі ретінде). Коммерциялық платформалардағы (ResearchGate, Academia.edu, Facebook, LinkedIn, ВКонтакте және басқа әлеуметтік желілер) пайдаланушы профилдері жеке парақшаларға жатпайды.

• **Ұйымдық репозиторий:** білім беру немесе ғылыми ұйымдар мен олардың бөлімшелері өз ғылыми үлесін көрсету және зерттеу нәтижелеріне қолжетімділікті қамтамасыз ету үшін коммерциялық емес мақсатта орналастыратын парақшалар жиынтығы.

• **Тақырыптық репозиторий:** белгілі бір тақырып немесе тақырыптар спектрі бойынша ұйымдардың зерттеу нәтижелеріне қолжетімділікті қамтамасыз ететін коммерциялық емес мақсаттағы парақшалар жиынтығы.

• **Коммерциялық және коммерциялық емес:** коммерциялық қызмет – тікелей немесе жанама түрде қаржылық пайда алуға бағытталған кез-келген әрекет. Қызметті немесе ниетті коммерциялық немесе коммерциялық емес деп жіктеу кезінде біз ең алдымен ұйымның мәртебесіне емес, іс-әрекеттің мәніне сүйенеміз.

Авторлардың өзі және қашан мұрағаттауға болады

	Жеке бет	Ұйымның репозиторийі	Коммерциялық емес тақырыптық репозиторий (соның ішінде PubMed Central)	Коммерциялық репозиторий немесе әлеуметтік желі (мысалы, ResearchGate, Academia.edu, CRN)
Алдын ала басып шығару, Шолу нұсқасы	Кез келген уақытта			
Мақаланың жариялауға қабылданған нұсқасы	Редакцияның мақаланы жариялауға қабылдау туралы ресми хабарламасынан кейін			
Соңғы нұсқасы	Журналдың сайтында шығарылым құрамында мақала жарияланғаннан кейін			

Plan S бағдарламасына сәйкестік

Біздің өзі архивтеу саясатымыз (Platinum Open Access) [Plan S](#), барлық ережелеріне сәйкес келеді, және мақаланы жариялау жөніндегі авторлық келісім–шарт демеушілері мен қаржыландыру агенттіктерінің [OAlition S](#) грант алушылармен және мақала авторларымен жасасқан келісім–шарттарына толықтай үйлеседі.

Creative Commons және басқа лицензиялар

Препринттер мен рецензиялау кезеңіндегі қолжазбаларды авторлар өз таңдауы бойынша кез келген лицензия шарттарымен жариялай (өздігінен архивтей) алады. Біз [Creative Commons CC-BY](#) немесе Creative Commons лицензияларының кез келген басқа түрін пайдалануды ұсынамыз.

Жариялауға қабылданған мақалаларды [Creative Commons CC-BY-NC-ND](#) ашық лицензия шарттарымен немесе оның еркін нұсқасы емес, баламасы ретінде жариялауға болады. Біз жариялауға қабылданған мақалаларды [Creative Commons CC-BY](#) сияқты тым еркін лицензияларда жариялауға рұқсат бермейміз.

Үшінші тарап материалдары

Онлайн жариялау (өздігінен архивтеу) алдында авторлар мақаладағы барлық элементтерді жариялау үшін қажетті құқықтары мен рұқсаттарының бар екеніне көз жеткізуі керек. Creative Commons лицензиясы бойынша мақаланы жариялау (өздігінен архивтеу) кезінде автор жарияланған мақаладағы барлық алынған элементтерді сәйкес лицензия бойынша орналастыруға құқықтары болуы тиіс. Мақалада пайдаланылған үшінші тарап элементтерінің құқық иелері нақты көрсетілуі керек, сондай-ақ бұл элементтерді құқық иесінің арнайы рұқсатынсыз пайдалану мүмкін емес екені туралы ақпарат берілуі тиіс.

Жабық репозиторийлер және эмбарго кезеңі

Мақалаларды журнал сайтында ресми жариялануынан бұрын немесе кейін жабық репозиторийлерде орналастыруға болады. Жабық репозиторийлерде мазмұнға тек репозиторий сайтының әкімшілері ғана қол жеткізе алады.

Мақала сипаттамалары (атауы, аннотация, авторлар туралы ақпарат және сілтемелер) журнал сайтында жарияланғанға дейін және кейін қолжетімді бола алады. Мақалалардың толық соңғы нұсқаларын үшінші тарап сайттарында орналастыруға болады, бірақ міндетті түрде журнал сайтындағы жарияланымға (соның ішінде DOI арқылы) сілтеме көрсетілуі қажет.

Контентті репозиторийлерге орналастыру

Журнал редакциясы авторларға өз мақалаларының жариялауға қабылданған нұсқаларын және/немесе препринт нұсқаларын жеке интернет парақтарында, ұйымдық веб-сайттарда және ашық репозиторийлерде (мысалы, [ResearchGate](https://www.researchgate.net) немесе [medRxiv.org](https://www.medrxiv.org)) орналастыруды ұсынады және ұсынуға міндетті.

Мақала жарияланғаннан кейін авторлар міндетті түрде журнал сайтында жарияланған түпнұсқаға сілтеме көрсетуі тиіс.

Біз мақалаларды үшінші тарап репозиторийлерінде орналастыру кезінде келесі ақпаратты көрсетуді талап етеміз:

– егер мақала әлі жарияланбаған болса – оның жариялауға қабылданғаны немесе қаралуға жіберілгені туралы нақты мәлімдеме және журнал сайтына сілтеме.

– барлық жарияланған мақалалар үшін – мақала сайтында (соның ішінде DOI арқылы) жарияланған түпнұсқаға сілтеме.

– жарияланған нұсқаның қандай лицензия шарттарында орналастырылғаны туралы нақты мәлімдеме.

Тұжырымдау үлгілері:

• Бұл мақала **Gumilyov Journal of History** журналында жарияланған [<https://doi.org/XXX>]. Бұл нұсқа тек жеке коммерциялық емес мақсаттарда қарау және жүктеу үшін қолжетімді. Бұл жарияланымды тарату және коммерциялық емес басқа пайдалану түрлеріне рұқсат етіледі, алайда туынды еңбектер жасауға болмайды. © құқық иесі.

• Бұл мақала **Gumilyov Journal of History** журналында жарияланған [<http://doi.org/XXX>]. Бұл нұсқа **Creative Commons CC BY-NC-ND** лицензиясы бойынша жарияланған. Нұсқаны коммерциялық мақсатта таратуға немесе пайдалануға тыйым салынады. Туынды еңбектерді таратуға рұқсат берілмейді. © құқық иесі.

Репозиторийлердегі мақалаларды дәйексөз келтіру

Жариялауға қабылданған мақала нұсқасына немесе оның бұрынғы нұсқаларына сілтеме жасаған кезде оқырмандар мен авторлардан мақаланың түпнұсқасына сілтеме жасау және DOI қолдану сұралады.

Жариялау этикасы

“Gumilyov Journal of History” журналының этикалық талаптары халықаралық қоғамдастық қабылдаған жариялау этикасы қағидаттарына негізделген, атап айтқанда, баспа этикасы Комитетінің ([Committee on Publication Ethics, COPE](https://wwwCOPE.org)), ұсынымдарында, Elsevier баспасының ғылыми жарияланымдар этикасы ([Publishing Ethics Resource Kit, PERK](https://www.PublishingEthicsResourceKit.com)) бойынша нұсқаулықта айқындалған.

Журналдың редакциялық алқасы мен Халықаралық консультативтік кеңесі өз қызметінде және жариялау процесінің барлық қатысушыларымен: авторлармен, рецензенттермен, редакторлармен, баспамен, дистрибьюторлармен және оқырмандармен қарым-қатынаста этикалық нормаларды қатаң сақтайды. Төменде зерттеу нәтижелерін жариялауға қатысатын авторлар, рецензенттер және редакторлар ұстануға тиісті этикалық нормалардың тізімі берілген.

Баспа жарияланымдық этика принциптерінің бұзылуына жол бермеу үшін жауапты, соның ішінде төмендегі жағдайларда:

• Авторлардан өз мақалаларына өз бетінше рецензия беруін талап ету, шарттық және жалған рецензиялау. Мұндай тәжірибе журналда рецензиялау рәсімінің жоқтығын білдіреді.

• Агенттік қызметтерді ұсыну. Авторларға "кілтпен жариялау" ретінде делдалдық қызмет көрсету, автор атынан редакциямен хат алмасу, агент рецензенттің ұсынымдары бойынша мақалаларды пысықтау, ақылы Рецензиялар дайындау.

• Авторлықты сату, "сыйлық" авторлығы, авторлар құрамын өзгерту. Зерттеуге зияткерлік үлес қоспаған тұлғаларды авторлар қатарына қосу – авторлық құқықты бұзу және этика нормаларын сақтамау болып табылады, себебі бұл оқырмандарды жаңылыстырып қана қоймайды, сондай-ақ ғылыми алаяқтық деп бағаланады.

• Ғылыми конференция материалдарының сырттай жарияланымды. Мұндай конференциялар ғылыми саласындағы алаяқтықпен тікелей байланысты болғандықтан,

олардың материалдарын жариялау этикаға жат әрекет болып саналады және жалған ғылыми мәтіндерді таратуға ықпал етеді.

- Авторлардың келісімінсіз мақалаларды басқа журналдарға беру. Автор мақұлдамаған журналда мақаланы жариялау – автордың мүддесін бұзу болып табылады.

- Авторлық материалдарды үшінші тараптарға беру. Рецензенттер мен редакция қызметкерлерінен басқа үшінші тұлғаларға редакцияға ұсынылған мақалаларды беру – авторлық құқықты және редакциялық процестердің құпиялылығын бұзу болып саналады.

- Дәйексөздерді манипуляциялау. Ғылыми метриялық индекстерді жасанды түрде арттыру, шамадан тыс өзін-өзі дәйектеу, келісілген дәйектеу және мақала тақырыбына сәйкес келмейтін сілтемелер оқырмандарды адастырады және ғылыми алаяқтық деп танылады.

- Плагиат, жалған және жалған. Редакция өз басылымдарының беттерінде плагиат, жалған және жалған деректерді қамтитын жосықсыз ғылыми жарияланымдардың пайда болуына жол бермей, мақала мәтіндерімен адал жұмыс істейді.

Сіздің назарыңызды кәсіби этиканың негізгі принциптеріне аударамыз:

- [– ҒЫЛЫМИ МАҚАЛАЛАРДЫ ЖАРИЯЛАУ ЭТИКАСЫ;](#)
- [– ҒЫЛЫМИ ЖАРИЯЛАНЫМДАР АВТОРЛАРЫНЫҢ ЭТИКАСЫ;](#)
- [– ҒЫЛЫМИ МАҚАЛАЛАРДЫ РЕЦЕНЗИЯЛАУ ЭТИКАСЫ;](#)
- [– ГЕНЕРАТИВТІ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТТІ ПАЙДАЛАНУ САЯСАТЫ;](#)
- [– РЕЦЕНЗИЯЛАУ САПАСЫН БАҚЫЛАУ;](#)
- [– ЖАРНАМАҒА ҚАТЫСТЫ САЯСАТ.](#)

Ғылыми мақалаларды жариялау этикасы

1. Ғылыми журнал редакциясы журналдың бағыттарына сәйкес қолжазбаларды қарастыруға қабылдайды;

2. Редакцияның қолжазбаны қабылдаудың немесе қабылдамаудың негізгі критерийлері ұсынылған мақаланың өзектілігі мен ғылыми маңыздылығы, оның журнал тақырыбына сәйкестігі, мақаланың түпнұсқалығы мен деректердің шынайылығы, материалды баяндаудың анықтығы, мақаланың журналдың барлық қойылатын талаптарына сәйкестігі болып табылады;

3. Редакция зерттеулерінде орынсыз мінез-құлыққа жол берілген мақалаларды анықтау және жариялаудың алдын алу, мұндай бұзушылықтарды көтермелемеу немесе мұндай бұзушылықтарға саналы түрде жол бермеу жөнінде ақылға қонымды шаралар қолдануға міндеттенеді;

4. Редакция нәсіліне, жынысына, жыныстық бағдарына, діни көзқарастарына, шығу тегіне, азаматтығына, әлеуметтік жағдайына немесе авторлардың саяси қалауына қарамастан шешім қабылдауға кепілдік береді;

5. Журнал ұрланған деп санауға болатын материалдарды басып шығармайды;

6. Редакция мақаланы қабылдау, өңдеу және рецензиялау процесінде толық құпиялылыққа кепілдік береді. Жарияланбаған материалдар рецензенттер мен редакция қызметкерлерінен басқа жеке мақсаттарда пайдалануға немесе үшінші тұлғаларға берілмейді;

7. Редакция жарияланатын қолжазбалардың тұтастығын қорғауға, мәтінді редакциялауды, өзгертуді немесе қысқартуды автормен келісуге міндеттенеді;

8. Редакция қаралған қолжазбаларға немесе жарияланған материалдарға қатысты шағымдарды қарауға кепілдік береді. Жанжалды жағдай анықталған кезде бұзылған құқықтарды қалпына келтіру үшін қажетті шаралар қабылданатын болады;

9. Редакция баспагермен бірлесіп қателерді тануға кепілдік береді, оларды анықтаған кезде түзетулер, нақтылаулар, теріске шығарулар және кешірім жарияланады ([мақалаларды қайтарып алу немесе түзету жөніндегі Нұсқаулық](#));

10. Редакцияның пікірі әрдайым жарияланатын материалдар авторларының көзқарасымен сәйкес келе бермейді.

Генеративті жасанды интеллектті пайдалану саясаты (ГЖИ)

“Gumilyov Journal of History” журнал редакциясы ғылыми-зерттеу саласында жаңа зияткерлік технологиялардың дамуын, еңбек өнімділігін арттыру үшін құралдар жинағын

пайдалануды мойындайды және қолдайды. Журнал жарияланым саласындағы ЖИ жаңа жетістіктерін мұқият бақылайды және тіркейді. Ғылыми жарияланымдарды жазу кезінде ЖИ қолданатын авторлардың саны артып келеді және бұл журналдың авторға қатысты саясатының мазмұнына күмән келтіре отырып, адам мен машина жасаған мәтін арасындағы айырмашылықты байқалтпайды.

Авторлар ұсынылған қолжазбада ЖИ құралдарын пайдалану фактісін көрсетуге қолжазбада қолдану мақсатын ашуға және негіздеуге міндетті, бұл “Gumilyov Journal of History” журналы саясатына сәйкес жариялау процесінің барлық қатысушылары арасында ашықтық пен сенімді нығайту үшін жарияланған мақалаға енгізіледі.

Генеративті жасанды интеллектті қолданудың негізділігі туралы түпкілікті шешімді редакциялық алқа рецензенттердің ұсыныстарына сүйене отырып қабылдайды. Сонымен бірге редакция қолжазбаны, оның ішінде ChatGPT қолдану кезінде қолданылатын ақпараттық жүйелердің атауын туындының бірлескен авторлығына енгізуге жол берілмейтінін атап көрсетеді.

Ғылыми жарияланымдар авторларының этикасы

1. Авторлар “Gumilyov Journal of History” журналына жариялауға жіберілген қолжазбаның журнал тілдерінің бірінде жазылған түпнұсқа екеніне кепілдік береді.

2. Авторлар журналға басқа журналға жіберілген және қаралып жатқан мақаланы, сондай-ақ басқа журналда жарияланған мақаланы ұсынбауы керек. Мақаланы бір уақытта бірнеше басылымға ұсыну этикаға жатпайтын мінез-құлық және қолайсыз болып табылады. Бір қолжазбаны бір уақытта басқа журналға (журналдарға) ұсыну этикалық емес мінез-құлық ретінде қабылданады және мақаланы қараудан шығаруға негіз береді. Материалдың бұрын жарияланбағанын және басқа журналда қарастырылуда жатпағандығы туралы растау автормен келісімде тіркеледі;

3. Шамадан тыс кіріктіру, сондай-ақ кез келген нысандағы плагиат, соның ішінде рәсімделмеген дәйексөздер, сөз тіркесін алмастыру немесе басқа біреудің зерттеу нәтижелерінің құқығын иелену этикалық емес және қолайсыз әрекет;

4. Автор (немесе авторлар тобы) ғылыми зерттеу нәтижелерінің жаңашылдығы мен сенімділігі үшін бастапқы жауапкершілік жүктелетінін түсінеді.

5. Мақала авторлары жүргізілген зерттеулердің сенімді нәтижелерін ұсынуы керек. Көрінеу қате немесе бұрмаланған мәлімдемелер қабылданбайды.

6. Авторлар ұсынылған қолжазбада ЖИ құралдарын пайдалану фактісін көрсету, қолжазбада қолдану мақсатын ашу және негіздеуге міндетті, бұл “Gumilyov Journal of History” журналы саясатына сәйкес жариялау процесінің барлық қатысушылары арасында ашықтық пен сенімді нығайту үшін жарияланған мақалаға енгізіледі. Генеративті жасанды интеллектті қолданудың негізділігі туралы түпкілікті шешімді рецензенттердің ұсыныстарына сүйене отырып редакциялық алқа қабылдайды.

7. Авторлар ықтимал қақтығыстардың алдын алу үшін зерттеудің қаржыландыру көздері (автормен келісім) туралы хабарлау керек;

8. Авторлар мақалада қолданылатын материалдарды жариялау үшін барлық қажетті рұқсаттарды алуға жауапты. Жариялау үшін материалдарды пайдалану құқығын растау автормен келісімде жазылады;

9. Авторлар бірлескен авторлар тізіміне тек зерттеуге елеулі үлес қосқан тұлғалардың енгізілгеніне кепілдік береді. Мақаланың соңғы нұсқасын және оның жарияланымға ұсынылуын барлық бірлескен авторлар мақұлдауы керек;

10. Қолжазба авторларының тізімінде зерттеуді жүзеге асыруға және алынған мәліметтерді түсіндіруге айтарлықтай үлес қосқан барлық тұлғалар көрсетіледі.

11. Егер автор мақалада оны қарау кезеңінде немесе жарияланғаннан кейін елеулі қателер немесе дәлсіздіктер тапса, ол бұл туралы журналдың редакциясына мүмкіндігінше тезірек хабарлап, оларды жою немесе жұмысты алып тастау үшін бірлескен шаралар қабылдауы керек;

12. Барлық авторларды әріптестеріне қатысты сындары бар жұмыстарда ғылыми дұрыстығын сақтауға шақырамыз. Басқа жағдайда, редакция материалды қабылдамау немесе оның стилін автормен келісе отырып түзету құқығын өзіне қалдырады.

13. Қолжазбаны рецензиялау процесінде автор журналдың редакциясымен ынтымақтасуға, ескертулерге жедел ден қоюға және рецензенттің ұсынымдарын ескеруге міндетті. Рецензенттің бағалауымен келіспеген жағдайда автор дәлелді қарсылықтарды редакторға жібереді. Рецензенттің ескертулерін жою және ұсынымдарын орындау рецензияның мәтіні авторға жіберілген сәттен бастап бір ай ішінде жүргізілуі тиіс;

14. Мақала қайта жарияланған жағдайда автор материалдың бірінші жарияланған орнын көрсете отырып, “Gumilyov Journal of History” журналының құқықтарын бұзбауы тиіс.

Ғылыми жарияланымдарды рецензиялау этикасы

• – Редакция рецензиялау процесінің құпиялылығын қамтамасыз етеді және рецензенттерге жұмыстарды рецензиялаудың этикалық қағидаттарын қатаң сақтау қажеттілігі туралы хабарлайды. Ұсынылған материалдарды қарау процесі құпиялық сипатқа ие. Жарияланбаған материалдарды редакция, редакторлар немесе рецензенттер өз мүдесінде пайдалана алмайды;

• – Рецензиялау процесі объективті, коммерциялық мүдделер мен конъюнктуралық қажеттіліктерге тәуелсіз сипатқа ие. Басымдық – зерттеудің ғылыми құндылығы, оның мазмұны мен жаңалығы, ғылыми этика талаптарына сәйкестігі;

• – Рецензиялау құпия түрде жүргізіледі. Рецензентке қолжазба автордың аты-жөнін көрсетпей жіберіледі. Теріс рецензия болған жағдайда оның мәтіні қолжазбаның авторына рецензенттің қолы қойылмай және тегі, лауазымы, жұмыс орны көрсетілмей беріледі. Құпиялылықты бұзу тек рецензент қолжазбада баяндалған материалдардың шынайылығы немесе бұрмалануы туралы немесе плагиаттың болуы туралы мәлімдеген жағдайда ғана мүмкін болады.

• – Рецензент жариялауға ұсынылған материалдар мен зерттеу нәтижелеріне объективті, дәлелді, негізделген баға беруге міндетті. Автордың жеке сынына жол берілмейді; – Қорытынды ретінде рецензент қолжазбаны бағалау критерийлерін көрсететін рецензия бланкісін толтырады. Рецензияның қорытынды бөлімінде қолжазбаның жалпы бағасы, ескертулер мен ұсыныстар беріледі;

• – Рецензент, өз пікірінше, қолжазбаны бағалау үшін жеткілікті біліктілікке ие емес немесе объективті бола алмайтын жағдайда, бұл туралы редакторға хабарлауға міндетті;

• – Ұсынылған қолжазбаға оң рецензия алғаннан кейін жариялаудың орындылығы туралы түпкілікті шешімді редакциялық алқа қабылдайды.

Рецензиялау сапасын бақылау

Жекелеген жағдайларда редакциялық алқа мақаланы қосымша рецензиялауға, оның ішінде статистикалық және әдіснамалық рецензиялауға жібере алады. Журналдың редакциялық алқасы үнемі рецензиялау сапасын бағалауды жүргізеді.

Журналдың редакциясы, яғни рецензиялау рәсімі көмектеседі деп есептейді:

• – сапасыз мақалалардың жариялануына жол бермеу, дұрыс жоспарланбаған және орындалмаған зерттеулерді сұрыптауға;

• – мақалада келтірілген мәліметтердің дұрыстығына, жеткілікті көлемде баяндалғанына көз жеткізуге;

• – мақалада өз саласындағы алдыңғы маңызды жұмыстарға сілтемелердің болуын тексеруге;

• – алынған мәліметтердің авторлық интерпретациясының дұрыстығына және тұжырымдардың негізделуіне көз жеткізуге;

• – осы негізде мақаланы жариялау туралы шешім қабылдауға, ал авторларға оны жақсарту бойынша ұсыныстар беруге (қажет жерде).

Жарнамаға қатысты саясат

Редакция өз қызметінде этикалық стандарттарды ұстанады және ең алдымен редакциялық тәуелсіздік құқығын қорғайды. Жарнамалық-ақпараттық материалдарды

орналастыру және демеушілік жариялау үшін материалдарды іріктеуге және редакциялық мазмұнға қатысты редакциялық шешімдерге қандай да бір түрде әсер ете алмайды. Журнал жарнаманы сүйемелдеу үшін материалдарды жарияламайды және нақты мақалаларға қатысты жарнамаларды сатпайды. Журналда жарияланған жарнамалық-ақпараттық материалдар редакциялық материалдармен араласпайды.

Жарнамалық материалдарды орналастырудың барлық шешімдерін тек Баспагер қабылдайды.

Редакция басылым саясатына сәйкес келмейтін жарнамалық-ақпараттық материалдарды орналастыруды қабылдамау құқығын өзіне қалдырады.

Мақалаларды рецензиялау тәртібі

1. Журнал редакциясы барлық келіп түскен және оның тақырыбына сәйкес келетін материалдарды сараптамалық бағалау мақсатында рецензиялауды жүзеге асырады.

2. Рецензенттер журнал қызметі саласындағы жетекші ғалымдар мен мамандардың қатарынан рецензияланатын мақаланың тақырыбына сәйкес мамандығы бойынша ғылыми дәрежесі, сондай-ақ соңғы 3 жылдағы рецензияланатын мақаланың тақырыбы бойынша жарияланымдары бар сыртқы сарапшылар болып табылады.

3. Рецензент – ғылыми журнал немесе баспаның атынан әрекет ететін және авторлық материалдарға олардың жариялану мүмкіндігін анықтау мақсатында ғылыми сараптама жүргізетін сарапшы.

4. Мақаланы сараптау үшін белгілі бір рецензентті таңдау туралы шешімді бас редактор қабылдайды.

5. Әрбір мақала екі рецензентке жіберіледі. Қажет болған жағдайда бас редактор қолжазбаны қосымша рецензиялауға жібере алады.

6. Рецензиялау құпия түрде жүргізіледі. Рецензентке де, авторға да бір-бірінің жеке деректері және/немесе ғылыми аффилиациясы хабарланбайды (екі жақты жабық рецензиялау). Құпиялылықты бұзу тек рецензент мақаланың мазмұнында жалған немесе бұрмаланған мәліметтер бар деп мәлімдеген жағдайда мүмкін болады.

7. Рецензиялау мерзімі әрбір жағдайда мақаланы барынша жедел жариялау мүмкіндігін ескере отырып белгіленеді. Рецензиялау мерзімі бір айдан аспайды.

8. Рецензияда келесі мәселелер қарастырылады:

а) мақаланың мазмұнының атауда көрсетілген тақырыпқа сәйкестігі;

б) ғылымның заманауи жетістіктеріне сәйкестігі;

в) оқырмандар үшін тіл, стиль, материалдың орналасуы, кестелердің, диаграммалардың, суреттер мен формулалардың көрнекілігі тұрғысынан қолжетімділігі;

г) бұрын жарық көрген жарияланымдарды ескере отырып, мақаланы жариялаудың орындылығы;

д) мақаланың нақты оң және теріс жақтары анықталып, автордың қандай түзетулер мен толықтырулар енгізуі керектігі.

9. Қолжазбаны қарау нәтижелері бойынша рецензент келесі шешімдердің бірін ұсынады (әрбір шешім дәлелденуі тиіс):

- мақала қазіргі күйінде жариялауға ұсынылады;

- мақала рецензент атап өткен кемшіліктер түзетілгеннен кейін жариялауға ұсынылады;

- мақала басқа маман тарапынан қосымша рецензиялауды қажет етеді;

- мақала журналда жарияланбайды.

10. Егер рецензияда мақаланы түзету және жетілдіру бойынша ұсыныстар болса, редакция рецензия мәтінін авторға жіберіп, оларды жаңа нұсқаны дайындау кезінде ескеруді немесе дәлелді түрде жоққа шығаруды ұсынады. Автор жетілдірген (қайта қаралған) мақала қайта рецензиялауға жіберіледі.

11. Егер авторлар материалдарды жетілдіруден бас тартса, олар мақаланы жариялаудан бас тартқаны туралы редакцияға хабарлауы тиіс. Егер авторлар рецензия жіберілген күннен бастап бір ай ішінде түзетілген нұсқаны қайтармаса және жетілдіруден бас тарту туралы

хабарлама жібермесе, редакция мақаланы есептен шығарады. Мұндай жағдайларда авторларға мақала редакциялық есептен шығарылғаны туралы хабарлама жіберіледі.

12. Егер автор мен рецензенттер арасында қолжазбаға қатысты шешілмейтін қайшылықтар туындаса, редакциялық алқа қолжазбаны қосымша рецензиялауға жібере алады. Даулы жағдайларда шешімді редакциялық алқа отырысында бас редактор қабылдайды.

13. Қолжазбаны жариялаудан бас тарту немесе қабылдау туралы шешім рецензенттердің ұсыныстарына сәйкес редакциялық алқа отырысында қабылданады.

14. Оң рецензияның болуы мақаланы жариялау үшін жеткілікті негіз болып табылмайды. Жариялаудың орындылығы туралы түпкілікті шешімді журналдың редакциялық алқасы қабылдайды және ол редакциялық алқа отырысының хаттамасында тіркеледі. Редакциялық алқа шешімімен жариялауға ұсынылмаған мақала қайта қарауға қабылданбайды.

Мақаланы жариялаудан бас тарту негіздері:

- ұсынылған материалдың Журнал тақырыбына сәйкес келмеуі;
- мақалаға қойылатын талаптарға сәйкес келмеуі;
- сарапшылардың теріс рецензиялары;
- редакциялық алқа отырысының хаттамасында тіркелген шешімі;
- автордың этикалық қағидаларды сақтамауы.

15. Жариялаудан бас тарту немесе қабылдау туралы хабарлама авторға электрондық пошта немесе осы сайттың баспа жүйесі арқылы жіберіледі.

16. Рецензиялардың түпнұсқалары редакциялық алқада немесе редакцияда бес жыл бойы сақталады.

Редакторлардың, рецензенттердің және авторлардың міндеттері мен құқықтары

1. **Жалпы ережелер** Бұл бөлім *Gumilyov Journal of History* журналының редакциясының, рецензенттердің және авторлардың құқықтары мен міндеттерін халықаралық жариялау этикасының стандарттарына (COPE, PERK), Қазақстан Республикасының заңнамасына және журналдың редакциялық саясатына сәйкес айқындайды. Жариялау процесіне қатысушылар мына қағидаларды сақтауға міндетті:

- ғылыми адалдық;
- ашықтық пен шынайылық;
- зияткерлік құқықтарға құрмет;
- кемсітушілікке және мүдделер қақтығысына жол бермеу;
- ашық қолжетімділік пен лицензиялау саясатын сақтау (CC BY–NC–ND 4.0).

2. **Редакторлардың / редакцияның міндеттері мен құқықтары**

2.1 Редакторлардың міндеттері Редакция (бас редактор, редакциялық алқа мүшелері, жауапты редакторлар):

• **Қолжазбаларды іріктеу**

- Журналдың бағытына сәйкес қолжазбаларды қабылдайды.
- Мақалаларды ғылыми маңыздылығы, жаңалығы, деректердің сенімділігі, баяндаудың анықтығы және талаптарға сәйкестігі бойынша бағалайды.
- Рецензияға жіберу, түзету немесе қабылдамау туралы шешім қабылдайды.

• **Бейтараптық және кемсітпеу**

- Шешімдерді авторлардың нәсіліне, жынысына, діни көзқарасына, азаматтығына, әлеуметтік жағдайына немесе саяси ұстанымына тәуелсіз қабылдайды.

• **Рецензиялау процесін ұйымдастыру**

- Қос соқыр рецензиялауды қамтамасыз етеді (автор мен рецензенттің анонимдігі).
- Тақырыпқа сәйкес білікті рецензенттерді таңдайды.
- Қажет болған жағдайда қосымша (статистикалық немесе әдістемелік) рецензиялауды ұйымдастырады.

- Рецензиялау мерзімдерін сақтап, авторларды нәтижелер туралы хабардар етеді.

• **Құпиялылықты сақтау**

- Рецензиялау процесінің және редакциялық хат алмасудың құпиялығын қамтамасыз етеді.

○ Қолжазбалардың жарияланбаған материалдарын жеке мақсатта пайдалануға немесе үшінші тұлғаларға беруге жол бермейді.

• **Әділетсіз тәжірибелердің алдын алу**

○ Плагиатты, автоплагиатты, деректерді қолдан жасауды және бұрмалауды анықтау және болдырмау үшін шаралар қабылдайды.

○ Тыйым салады:

▪ жалған немесе келісілген рецензиялауға;

▪ делдалдардың және «ғылыми жарияланым агенттіктерінің» араласуына;

▪ дәйексөздермен манипуляция жасауға (индекстерді жасанды көтеру, шамадан тыс автодәйексөз, қатысы жоқ сілтемелер);

▪ күмәнді мәртебесі бар жалған ғылыми конференциялар материалдарын жариялауға;

▪ автордың келісімінсіз мақалаларды басқа журналдарға беруге.

○ **Жарияланымдарды түзету және қайтарып алу**

▪ Ғылыми жазбаның тұтастығын сақтайды.

▪ Қателер немесе бұзушылықтар анықталған жағдайда түзетулер, нақтылаулар, теріске шығарулар жариялайды.

▪ Плагиат, деректерді бұрмалау, қайталама жарияланым, өрескел қателер немесе этикалық бұзушылықтар анықталған жағдайда мақалаларды қайтарып алу (ретракция) рәсімін ұйымдастырады.

▪ Оқырмандарды ретракция туралы сайтта және журналдың келесі нөмірлерінде хабардар етеді.

○ **Шағымдар мен дауларды қарау**

▪ Қолжазбалар мен жарияланған материалдарға қатысты шағымдар мен өтініштерді қарастырады.

▪ Қақтығыстар туындаған жағдайда қосымша рецензиялауды бастайды немесе мәселені редакциялық алқа отырысына шығарады.

○ **ЖИ пайдалану саясаты**

▪ Генеративті жасанды интеллектті пайдалану саясатының сақталуын бақылайды.

▪ Авторлардан ЖИ құралдарын қолдану фактісі мен мақсатын көрсетуін талап етеді.

▪ ЖИ жүйелерін (оның ішінде ChatGPT) авторлар тізіміне енгізуге жол бермейді.

2.2 Редакторлардың құқықтары Редакция және редакторлар құқылы:

• журналдың тақырыбына, талаптарына немесе ғылыми этика стандарттарына сәйкес келмейтін қолжазбаны қабылдамауға;

• авторлардан мақаланы түзетуді, деректерді нақтылауды, қосымша ақпаратты (қаржыландыру және мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді қоса) талап етуге;

• қолжазбаны қосымша рецензиялауға жіберуге;

• бұзушылықтар анықталған жағдайда мақалаларды қабылдамауға немесе қайтарып алуға;

• мәтіннің стилін және ғылыми тілін редакциялауға (маңызды өзгерістерді автормен келісу арқылы);

• халықаралық ғылыми этика стандарттарының және ашық қолжетімділік саясатының дамуына сәйкес авторларға арналған ережелерді белгілеуге және өзгертуге.

3. Рецензенттердің міндеттері мен құқықтары

3.1 Рецензенттердің міндеттері Рецензент — журнал атынан әрекет ететін және материалдарға ғылыми сараптама жүргізетін маман. Рецензент міндетті:

• **Біліктілік және объективтілік**

○ Тек өзінің ғылыми құзыретіне сәйкес қолжазбаларды қабылдауға.

○ Мақалаға объективті, дәлелді баға беруге, негізсіз пікірлер мен авторға жеке сыннан аулақ болуға.

○ Мазмұнның тақырыпқа сәйкестігін, ғылыми жаңалығын, әдістердің дұрыстығын, деректерді интерпретациялауды, баяндаудың анықтығын, құрылымын, иллюстрациялар мен кестелердің сапасын, әдебиетке қатысты жарияланымның орындығын бағалауға.

• **Құпиялылық**

- Қолжазбаның мазмұнын және рецензиялау фактісін құпия сақтауға.
- Редакцияның рұқсатынсыз қолжазбаны үшінші тұлғалармен талқыламауға.
- Жарияланбаған деректерді жеке мақсатта пайдаланбауға.

• **Адалдық және мүдделер қақтығысынан аулақ болу**

○ Объективті бола алмайтын жағдайда (жеке, кәсіби немесе қаржылық қақтығыстар) редакцияға хабарлауға.

○ Тақырып бойынша жеткілікті құзыреті жоқ болса немесе плагиат, деректерді бұрмалау, қайталама жарияланым анықталса, редакцияға хабарлауға.

○ Авторлармен немесе ұйымдармен мүдделер қақтығысы болған жағдайда мақаланы рецензияламауға.

• **Уақтылы орындау**

- Рецензиялау мерзімдерін сақтауға.
- Мерзімінде рецензиялау мүмкін болмаған жағдайда редакцияны дер кезінде хабардар етуге.

3.2 Рецензенттердің құқықтары Рецензент құқылы:

- мақаланы жариялауды;
- түзетуден кейін жариялауды;
- басқа маманға қосымша рецензиялауды;
- себептерін көрсетіп жариялаудан бас тартуды ұсынуға;
- нақты түзетулер, толықтырулар және қосымша сілтемелер ұсынуға;
- редакцияға этикалық бұзушылықтар туралы хабарлауға;
- редакциядан анонимділікті сақтауды, оның сараптамалық қорытындысына құрметпен қарауды және қабылданған шешім туралы хабардар етуді күтуге.

4. Авторлардың міндеттері мен құқықтары

4.1 Авторлардың міндеттері *Gumilyov Journal of History* журналына қолжазба жіберген авторлар міндетті:

• **Оригинальдық және ғылыми адалдық**

○ Бұрын жарияланбаған және басқа журналда қаралуда емес түпнұсқа қолжазбаны ұсынуға.

○ Плагиатқа, автоплагиатқа, деректерді қолдан жасауға немесе бұрмалауға жол бермеуге.

○ Зерттеу нәтижелерінің жаңалығын және сенімділігін қамтамасыз етуге.

• **Дәйексөздер мен дереккөздерді дұрыс рәсімдеу**

○ Пайдаланылған дереккөздерге толық әрі дұрыс сілтеме жасауға.

○ Архивтік материалдар мен арнайы дереккөздерге журнал ережелеріне сәйкес бөлек сілтеме рәсімдеуге.

○ Авторлық құқық иелерін көрсетуге және қажет болған жағдайда жариялауға рұқсат алуға.

• **Авторлық және үлес**

○ Ғылыми зерттеуге елеулі үлес қосқан тұлғаларды ғана авторлар қатарына енгізуге.

○ Мақаланың соңғы нұсқасын барлық авторлардың бекітуін қамтамасыз етуге.

○ Әр автордың үлесін CRediT (Author Statement) жүйесіне сәйкес сипаттауға.

○ «Сыйлық» немесе жалған авторлыққа жол бермеуге.

• **Жасанды интеллектті пайдалану**

○ Қолжазбада генеративті ЖИ құралдарын қолдану фактісі мен мақсатын міндетті түрде көрсетуге.

○ ЖИ жүйелерін (оның ішінде ChatGPT) автор немесе қосалқы автор ретінде көрсетуге болмайтынын түсінуге.

• **Қаржыландыру және мүдделер қақтығысы**

- Зерттеуді қаржыландырудың барлық көздерін көрсетуге.
- Мүдделер қақтығысының бар-жоғын жария етуге.
- Жұмысқа көмек көрсеткен тұлғалар мен ұйымдарға алғыс білдіруге.

• **Редакциямен өзара әрекеттесу**

○ Редакция мен рецензенттердің ескертулеріне жедел жауап беруге, мақаланы белгіленген мерзімде түзетуге.

- Рецензентпен келіспеген жағдайда дәлелді түсініктеме беруге.
- Қайта жариялау немесе басқа басылымда орналастыру кезінде журналдың құқықтарын бұзбауға және алғашқы жарияланым орнын көрсетуге.

• **Қателерді түзету**

○ Қолжазба жіберілгеннен немесе жарияланғаннан кейін елеулі қателер анықталса, редакцияны дереу хабардар етуге және оларды түзетуге немесе қажет болған жағдайда ретракция рәсіміне қатысуға.

4.2 Авторлардың құқықтары Авторлар құқылы:

- қолжазбаның әділ, объективті және уақтылы қаралуына;
- редакциялық өңдеу мен рецензиялау барысында құпиялылықтың сақталуына;
- мына ақпараттарды алуға:
 - мақаланың қабылданғаны туралы хабарлама;
 - сараптама нәтижелері;
 - рецензенттердің дәлелді ескертулері (анонимді форматта);
- рецензенттің немесе редакцияның шешіміне қатысты дәлелді қарсылық білдіруге;
- рецензиялау кезеңінде қолжазбаны қайтарып алуға;
- өзіндік архивте сақтауға:

○ препринт пен рецензиялау нұсқасын;

○ қабылданған және соңғы жарияланған нұсқасын — Open Access саясатына және CC BY–NC–ND 4.0 лицензиясына сәйкес, журналдағы жарияланымға міндетті сілтеме жасай отырып;

• мақаланы оқу курстарында, институционалдық репозиторийлерде, жеке сайттарда және басқа коммерциялық емес мақсаттарда пайдалануға, лицензия талаптарын сақтай отырып және толық библиографиялық сипаттаманы, DOI-ды көрсетуге;

• журналдан:

- авторлық құқықтарының дұрыс лицензиялануын және қорғалуын;
- ретракцияның ашық рәсімін және мақалаға қатысты этикалық мәселелер туындаған жағдайда хабардар етілуін күтуге.

Мақалаларды қайтарып алу немесе түзету нұсқаулығы

[Халықаралық Жариялау этикасы жөніндегі комитеттің \(COPE\) және Ғылыми редакторлар мен баспагерлер қауымдастығының](#) ұсынымдарына сәйкес, ретракция (мақаланы қайтарып алу) – бұл жарияланған ақпаратты түзету және оқырмандарды мақалада сенімсіз немесе қате деректер бар екендігі туралы хабардар ету механизмі.

Редакция алқасының мүшелері этика нормаларын бұзатын мақалаларды, плагиат, автоплагиат, авторлардың шамадан тыс өзін-өзі дәйектеуі, мүдделер қақтығысы бар жұмыстардың жариялануына жауапты. Егер мақала жазу барысында жариялау немесе ғылыми этика нормалары бұзылғаны анықталса, редакция алқасының шешімімен ғылыми редактор мақаланы ретракциялауы тиіс.

Мақалалар автор (авторлар) немесе журнал редакциясы тарапынан қайтарыла алады. Журналдың редакциясы COPE ұсынымдарына сүйене отырып, ғылыми және жариялау этикасын бұзған жағдайда жарияланған мақаланы алып қоя алады (ретракциялау).

Мақаланың қайтарып алынуы/жойылуы (ретракциялануы) келесі жағдайларда орын алады:

- – Дәлелді негіздер бар болғанда, алынған деректер сенімсіз немесе жалған мәліметтерге негізделгенде (мысалы, деректерді қолдан жасау анықталғанда);
- – Мақаланың басқа басылымда жарияланғаны анықталғанда (Gumilyov Journal of History журналына шықпай тұрып);
- – Мақалада плагиат анықталғанда, соның ішінде басқа авторлардың иллюстрациялары, графикатері, кестелері рұқсатсыз алынған жағдайда;
- – Мақаладағы өрескел қателер басқа ғалымдардың зерттеулеріне кері әсер ету мүмкіндігі орын алған жағдайда (мысалы, эксперименттік есептеулерде қате кеткен кезде);
- – Үшінші тараптардан авторлық құқыққа қатысты шағымдар түскенде (мақалаға немесе оның жекелеген бөліктеріне);
- – Мақалада жариялау және ғылыми этика қағидаларына қайшы келетін ақпарат болған жағдайда.

Жоғарыда аталған жағдайларда журналдың редакциялық алқасы тексеру жүргізеді, оның нәтижесінде мақала жариялаудан қайтарылып/алып қойылуы (ретракциялануы) мүмкін. Бұл кезде мақаланы жариялаудан алып қою туралы акті жасалып, ғылыми редактор тарапынан расталып, қол қойылады. Авторға мақала бойынша хат алмасу үшін актінің көшірмесі жіберіледі.

Одан кейін журналдың сайтында мақала ретракцияланған деп белгіленеді, себептері көрсетіледі. Редакция мақала туралы ақпаратты журналдың басты бетінде жариялайды және мақала алынып тасталған (ретракцияланған) соң, осы процедурадан кейін ақпаратты журналдың келесі номерінде жариялайды.

Журнал редакциясы жарияланған нөмірлердегі анықталған заң бұзушылықтар туралы барлық негізделген шағымдарды жауапкершілікпен, объективті түрде және мұқият қарастырады. Редакция авторлар мен рецензенттердің өздерінен кейін жарияланған материалдарда жіберілген қателіктер мен заң бұзушылықтар туралы редакцияға мүмкіндігінше жедел хабарлауды өздерінің жауапкершілігі мен міндеті деп санайды

Құпиялылық мәлімдемесі

Электронды журналға енгізілген атаулар мен электрондық пошта мекенжайлары тек қана осы журналда айқындалған мақсаттар үшін ғана пайдаланылады

Авторларға арналған ережелер

1. Қолжазбаның толық мәтінінің көлемі:

– ғылыми мақаланың көлемі **60 000 таңбадан (бос орындармен қоса) аспауы тиіс**, оның ішінде үш тілдегі аннотациялар мен түйінді сөздер, әдебиеттер тізімі, суреттерге жазылған мәтіндер және авторлар туралы ақпарат кіреді.

– шолулар, рецензиялар, жеке тұлғалар туралы мақалалар **20 000 таңбаға дейін** болуы тиіс.

Көрсетілген көлемнен үлкен қолжазбалар **редакциямен келісім бойынша** қабылданады (егер автордың пікірінше, мақала көлемін қысқарту мүмкін болмаса, жариялау туралы шешімді рецензенттің ұсынымы бойынша редакция қабылдайды).

2. Қолжазба мәтінінің форматы. Шрифт – Times New Roman, 14 кегль, жоларалық интервал – 1. Шегініс – 1. Файл форматы .doc немесе .docx. Жиек өлшемдері 2*2*2*2. Мәтін ені бойынша теңестірілуі тиіс.

Қайталанатын бос орындар мен қажетсіз жол үзілістерін автоматты түрде "Іздеу және алмастыру" сервисі арқылы жою қажет.

3. Қолжазбаның құрылымы мақала мазмұны төмендегі құрылымға сәйкес келуі керек: Кіріспе (Introduction), Материалдар мен әдістер (Materials and methods), Әдеби шолу (Literature Review), Нәтижелер (Results), Талқылау (Discussions), Қорытынды (Conclusions). Аталған бөлімдер мәтінде курсивпен белгіленуі тиіс.

Шолу мақалалары, рецензиялар және жеке тұлғалар туралы материалдар үшін бұл құрылымнан ауытқуға жол беріледі.

4. Мақаланың жариялануға қабылдануы.

Әдебиетке сілтемелер дөңгелек жақшада беріледі, автордың тегі инициалдарсыз көрсетіледі (бірдей фамилиялы авторлар болған жағдайда ғана инициалдарымен), немесе қысқартылған атауы (егер басылымның авторы жоқ болса), жарияланған жылы үтір арқылы бөлінеді; бетке, суретке және т.б. сілтеме қос нүктеден кейін беріледі.

Мысалдар: (Абжанов 2020: 36) – бетке сілтеме (Козыбаев М.К. 1988) – бірдей фамилиялы авторды ажырату үшін инициалдарымен (Козыбаев И.М. 2022: 35) – басқа автор (История Казахстана 2015: 120) – авторы жоқ болса, атауы қолданылады (Smith 2019; Johnson 2021: 45) – бірнеше дереккөз бір жақшада

4.1. Библиографиялық сипаттамаларды рәсімдеу ережелері

Қазақтілді және орыстілді дереккөздерді шетелдік мамандардың анықтауы қиын, сондықтан библиографиялық сипаттамаларда дереккөздің түпнұсқа атауы курсивпен берілуі тиіс, бұл халықаралық стандарттардың көбінде қабылданған. Авторлардың аты-жөні ағылшын тілінде көрсетілуі қажет. Барлық баспа деректері (журнал атауы, том, нөмір, беттер; кітаптар үшін – басылған жері, баспасы; жинақтар, ұжымдық монографиялар атауы) ағылшын тілінде беріледі. Журнал мақалаларының, конференция жинақтарындағы мақалалардың, монографиялардың, ұжымдық еңбектердегі бөлімдердің атаулары <http://www.translit.ru> сайтында («МВД» опциясын тандап) латын графикасына транслитерацияланады. Қазақ тілін кириллицадан латын әліпбиіне түрлендіргіш <https://qazlat.kz/ru>

4.2. Архивтік дереккөздер

Архивтік дереккөздер жеке нөмірленген тізімде беріледі – Ескертулер / Notes / Примечания (мақала тіліне байланысты). Мәтінде олар әдебиеттер тізімінің алдында соңғы ескертпе ретінде беріледі. Архивтік құжаттарды сипаттауда міндетті түрде көрсетіледі: құжаттың атауы (түпнұсқа тілінде), архивтің атауы, қор нөмірі, тізім нөмірі, іс нөмірі, құжаттағы жалпы бет саны (мақала тілінде).

Мақаланы журналда жариялау туралы шешім қолжазбаға қойылатын барлық талаптардың орындалуын; рецензенттердің, редакциялық коллегия мүшелерінің және бас редактордың оң қорытындыларын ескере отырып қабылданады. Шешім қабылданғаннан кейін автор(лар)ға мақала жариялауға қабылданғаны немесе қабылданбағаны туралы хабарланады.

5. Қолжазба бөліктеріне қойылатын талаптар

5.1 Титулдық бет. Басылым түрін көрсету қажет (ғылыми мақала, ғылыми шолу, зерттеу жазбасы (Research Note), кітап рецензиясы (Book Review), өмірбаяндық мақала). FTAMP (Ғылыми-техникалық ақпараттын мемлекетаралық рубрикаторы) бойынша индекс көрсету қажет (<https://grnti.ru/>, https://nauka.kz/upload/files/43_GOST_7.77-98.pdf).

5.2 Мақала атауы. Мақаланың атауы оның мазмұнын дәл және бірмәнді сипаттауы керек. Атауы жартылай қалың қарішпен теріліп, енінен тураланып, шегініссіз болуы тиіс. Рецензияларға рецензияланатын жұмыстың атауын қайталамайтын, дербес атаулар берілуі керек.

5.3 Автор(лар) туралы ақпарат. Бірінші бетте мақаланың атауынан кейін автор(лар)дың тегі мен аты-жөні беріледі, одан кейін – ұйым атауы (қысқартусыз), қала және ел (курсивпен), электрондық пошта мекенжайы және ORCID (мысалы, <https://orcid.org>).

5.4 Андатпа. 300-ден 400 сөзге дейін болуы керек. Аннотация мазмұны: Зерттеу нысаны, тақырыбы, мақсаты (егер олар мақаланың атауында толық ашылмаса, нақты көрсетілуі тиіс). Зерттеу әдістері (егер олар жаңашылдыққа ие болса немесе жұмыстың маңызы мен мазмұны жағынан ерекшелігі болса сипаттау қажет). Зерттеу нәтижелері (мақаланың негізгі нәтижелері, автордың тұжырымдары мен түпнұсқа жаңалықтары көрсетілуі тиіс). Қорытындылар (қажет болған жағдайда, олар ұсыныстармен, бағалаулармен, болжамдармен, зерттеуде қарастырылған ұсыныстармен толықтырылуы мүмкін).

Андатпа болмауы тиіс: Мақала атауын қайталайтын сөз тіркестері. Жалпы сипаттағы сөздер мен мағынасыз кіріспе сөздер (мысалы, «Бұл мақалада автор қарастырады...»). Құрмалас сөйлемдерден тұратын тым күрделі грамматикалық құрылымдар. Жалпыға белгілі

ақпараттар мен аксиомалар. Бұрын жарияланған еңбектердің атаулары мен авторларын келтіру.

Шолулар, пікір, персоналдар үшін бұл құрамдас бөліктің болмауына жол беріледі.

5.5 Кілт сөздер. Мақаланың негізгі сөздері – 10-12 сөз тіркесі, нүктелі үтір (;) арқылы бөлінуі тиіс. Кілт сөздер мақала мазмұнын көрсетуі және оның аймақтық, хронологиялық, тақырыптық ерекшеліктері мен арнайы терминологиясын қамтуы тиіс. Кілт сөздер алфавиттік ретпен емес, маңыздылығы бойынша орналастырылады және нүктелі үтір (;) арқылы бөлінеді. Соңында нүкте қойылмайды.

5.6 Қаржыландыру. Егер бар болса, жеке тіркеу нөмірін (ЖТН) және жоба атауын көрсету қажет.

5.7 Авторлардың үлесі. Әрбір автордың мақала дайындауға қосқан үлесін қысқаша сипаттау қажет [CREDIT](#), [CRediT author statement](#).

5.8 Мүдделер келіспеушілігі: мүдделер келіспеушілігі туралы нақты және тиісті ақпарат берілуі тиіс. Егер мүдделер арасында келіспеушілік болмаса, "авторлар арасында мүдделер келіспеушілігі жоқтығын мәлімдейді" деп көрсету қажет

5.9 Алғыс білдіру. Бұл бөлімде мақала дайындауға қолдау көрсеткен адамдар көрсетіледі.

5.10 Иллюстрациялар. Егер мақалада иллюстрациялар болса, олардың әрқайсысы мәтінде және бөлек JPEG немесе TIFF (300 dpi) форматында ұсынылуы тиіс. Иллюстрация ішіндегі мәтін – 8-9 кегльде жазылады. Егер суретте нөмірлер немесе мәтін болса, олар қолмен жазылмай, электрондық форматта терілуі тиіс. Ерекшелік – мұрағат материалдары. MS Word немесе Excel файлына кірістірілген, бірақ жеке файл түрінде ұсынылмаған иллюстрациялар қабылданбайды.

5.11 Диаграммалар. Ұсынылған диаграммалар MS Excel бағдарламасында дайындалуы тиіс. Сонымен бірге, диаграммалар негізінде құрылған кестелер де қоса берілуі қажет. Баламалы ұсыну нұсқалары рецензиялау кезеңінде бөлек талқылануы мүмкін.

5.12 Иллюстрациялар, диаграммалар, кестелер тізімі жеке қосымша ретінде ұсынылады.

5.13 Тілдік талаптар. 5.2–5.9 және 5.12 бөлімдері ағылшын, орыс және қазақ тілдерінде берілуі тиіс. Шетелдік авторлар үшін қазақ тіліне аударуды редакция қамтамасыз етеді. Калькаланған (сөзбе-сөз) аудармадан аулақ болу керек – мәтін оқырманға түсінікті болуы тиіс.

5.14 Әдебиеттер тізімі алфавиттік тәртіпте (автордың тегі мен инициалдары, еңбектің атауы, басылған орны, баспасы, басылған жылы, беттері) түпнұсқа тілінде беріледі. Библиографиялық тізімді тым көлемді етпеу қажет (50-ден аспауы тиіс). Мақаланың соңында қабылданған қысқартулар тізімі көрсетілуі керек.

5.15 Авторлар туралы ақпарат. Авторлар туралы ақпарат үш тілде (ағылшын, қазақ, орыс) беріледі. Толық аты-жөні, ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы, мекеменің толық атауы, мекенжайы, индексі, автордың ORCID нөмірі, e-mail.

5.16 Пайдаланылған әдебиеттер (References): Журналдағы әрбір мақала (ағылшын тілінен басқа) латын тіліндегі дереккөздердің тізімімен бірге жүреді. Халықаралық дерекқорларда дәйексөз келтірілуін бақылауды қамтамасыз ету мақсатында редакция авторларға дәйексөз келтірілген дереккөздердің ағылшын тіліне верификацияланған аудармасы туралы ақпаратты (болған жағдайда) жеке тізім түрінде беруді ұсынады. Дереккөздерді нөмірлеу орыс тіліндегі авторлық түпнұсқадағы нөмірлеуге сәйкес келуі керек.

5.17 Архивтік дереккөздер тізімі пайдаланылған мұрағаттық дереккөздер тізімі құжаттың толық атауын, мұрағаттың (бұдан әрі қысқартылып көрсетіледі) атауын, қор нөмірін, тізімдеме нөмірін, іс нөмірін және парақ нөмірлерін көрсете отырып, қосымша ретінде рәсімделуі керек.

Мақаланы өндеуге ақы төлеу (Article Processing Charge, APC)

Журнал ашық қолжетімділік қағидаттарын және жарияланымдық этиканың халықаралық стандарттарын ұстанады. Редакция жұмысының тұрақтылығын қамтамасыз

ету және ғылыми жарияланымдардың жоғары сапасын сақтау мақсатында мақаланы өңдеу үшін ақы (Article Processing Charge) алынады.

Басылымның ғылыми этиканың халықаралық стандарттарына сәйкес келетін саясаты төлемнің жариялау туралы шешімге ықпал етуіне жол бермейді. Қолжазбаны қабылдау немесе кері қайтару туралы шешім тәуелсіз рецензиялау нәтижелері мен зерттеудің ғылыми құндылығы негізінде ғана қабылданады.

Журналдың редакциясы рецензенттер тарапынан кері қайтаруға (Reject) ұсынылған авторлардың қолжазбалары үшін өңдеу ақысын алмайды. Мұндай жағдайларда редакция келесі редакциялық қызметтерге байланысты шығындарды өз мойнына алады:

- қолжазбаларды қабылдау және тіркеу;
- журнал талаптарына сәйкестігін бастапқы тексеру;
- рецензенттерді іріктеу;
- сараптамалық рецензиялау үдерісін ұйымдастыру;
- рецензиялау нәтижелері туралы авторларды хабардар ету.

Төлем мөлшері

Мақаланы өңдеу ақысы қолжазба жариялауға қабылданғаннан кейін ғана алынады.

Төлем мөлшері:

60 000 (алпыс мың) теңге – жариялауға қабылданған бір мақала үшін.

Төлем теңгемен, еуромен немесе АҚШ долларымен жүзеге асырылуы мүмкін. Шетел валютасымен төленген жағдайда сома төлем жасалған күнгі ресми бағам бойынша 60 000 теңгенің баламасы ретінде есептеледі.

Жариялау үшін ақыны зерттеуді қаржыландыратын ұйым тарапынан да, автордың өзі тарапынан да төленуі мүмкін.

Төлемнің мақсаты

Журнал редакциясы белгілеген қолжазбаларды өңдеу және қарау ақысы пайда табу құралы болып табылмайды. Барлық қаражат тек редакциялық-баспа шығындарын өтеуге бағытталады.

Бұл шығындарға мыналар кіреді:

- ғылыми және техникалық редакциялау;
- беттеу және материалдарды жариялауға дайындау;
- рецензиялау үдерісін ұйымдастыру;
- журналдың электрондық платформасын қолдау;
- редакцияның әкімшілік және ұйымдастырушылық шығындары.

Осылайша белгіленген төлем журналдың тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз етуге және ғылыми жарияланымдардың сапасын арттыруға бағытталған.

Маңызды ақпарат

Редакция авторлармен тікелей жұмыс істейді және делдалдарды пайдаланбайды.

Үшінші тұлғалар арқылы қосымша ақыға жариялау жөніндегі кез келген ұсыныстар заңсыз болып табылады.

Қабылданған мақала үшін төлем жасалмаған жағдайда редакция жариялауды тоқтату құқығын өзіне қалдырады.

Төлем деректемелері

1. Реквизиттер: «Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» КеАҚ БСК 010140003594

"Банк ЦентрКредит" АҚ Банк БСК: КСJBKZKX KZ978562203105747338 Кбе 16 Ттк 859 – мақала үшін

Bank RBK» АҚ Банк БСК: KINCKZKA ИИК: KZ498210439858161073 Кбе 16 Ттк 859 – мақала үшін

Мақала төлемін Kaspi.kz немесе QR. қосымшасы арқылы жасауға болады. Төлем үшін Kaspi.kz.мобильді қосымшасын қолданыңыз